

Проф. Орлин ЗАГОРОВ

Орлин Загоров е роден на 17 юли 1936 г. в с. Дюлица, Кърджалийска област, в многолюдно бедно семейство. Средно образование завършва в Момчилград, а висше - в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ - философия, български език и литература. Работи последователно като журналист, преподавател по философия, зам.-председател на Окръжния народен съвет - Кърджали. От 1990 г. се отдава на редовна преподавателска дейност. През 1974 и 1985 г. защитава дисертации за доктор по философия и за доктор на философските науки. През 1989 г. е избран за професор по философия в Техническия университет.

Основните му научни интереси и изследвания са в областта на социалната философия, философската антропология, политологията и философията на екологията и устойчивото развитие. Проф. Загоров разглежда явлението от тази сфера през призмата на тяхната светогледна, аксиологична, антропологична, т.е. философска същност. На тази основа постепенно се формира самобитна национална философия за екологията и устойчивото развитие.

В продължение на много години той е един от най-близките приятели и сътрудници на акад. Николай Хайтов, като за двамата словото е едно от най-добрите лекарства, а общуването с живия човек - въпрос на съществуване и творческа нагласа.

Народ, лишен от своето отношение към гората, е обречен

- Проф. Загоров, каква „философия“ съдържа Вашата 75-годишнина?

- Загърба си имам дълъг преподавателски стаж. През цялото време не съм изневерил на философията, която ми е базова специалност. Преподавал съм обща философия, философска антропология, социална екология, културология и политология. Издал съм много книги и имам стотици публикувани материали. Напоследък ме привличат теми, свързани с устойчивото развитие, европейската интеграция и славянската духовност. Радвам се на вниманието на любознателната аудитория. Женен съм и имам две деца, а вече и двама внуци, чрез които осмислям старините си. Творческа енергия не ми липсва. Това е цялата „философия“.

- Как възприемате горите в личен и обществен план?

- Човек, роден и походил сред гора, опознал света чрез песните на птиците, изстрадал болките на гървета, наранени от нечия брадва, вградил в душата си магичната на разноцветните багри на полските цветя, до

края на живота си усеща тяхното благоухание, където и да попадне по жизнения си път. Аз просто не мога да си представя свят без гървета, тревите, цветята и без чувството за хармония с тях. За миг да си представим как би изглеждал такъв свят - без гората най-висшите форми на живот биха изчезнали безследно само за няколко седмици, защото гората представлява белите дробове на Планетата. Затова моето философско обобщение е: изчезнат ли горите, изчезва и животът. Свят, който е лишен от зеленото покривало, прилича на изоставен замък, обитаван от мъртъвци.

- А от философска гледна точка какво е гората и отношението между нея и обществото?

- Гората е най-голямата привилегия, с която еволюцията дарява живите същества. Гората е място за светенодействие пред величието на природата, в гората човек се докосва до тайнството на живота, тя е източник на първите митове, първите песни, първите легенди, приказки за злите и добрите духове и самодивите, в които гората се превръща в царство на причудливи

видения, с които растем от най-ранна възраст и после ги предаваме на следващите поколения. Така постоянно се обогатява и извисява духовната съкровищница на човешката художествена фантазия. В много култури по света обаче е опасно да се влиза в гората, защото нейните обитатели наказват всеки, който си позволява да нарушава нощното им свещенодействие. И не на последно място - отношението към гората е отношение към битието като неизменен елемент на нашия светоглед, чрез който всеки от нас определя своето място в света и смисъла на съществуването си. Според законите на човечността опустошаването на горите е акт на мерзост, а грижовното отношение е проява на висше благородство на човешкия дух.

- Как се вписва горската тематика във Вашето творчество?

- Усещането за гора в моя живот има значение на сигурност, опора, упование, нежност и вечна жажда за светли възгледения. Първият ми разказ „Сълзите на гората“, публикуван, когато още бях ученик в седми клас, се роди в резултат на срещата ми със сълзите на едно младо гърбово гървче в м. Тополите. Провирайки се между гърветата, забелязах, че по едно от тях тече бистра като сълза течност. Стана ми болно и мислено си представих онази бездушна ръка, която с брагвата си нанася дълбоката рана на младото гървче. Връщайки се вечерта от къра с добитъка, разказах на мама видяното и преживяното през деня. Думите ѝ и сега звучат в душата ми: „Чего, запомни, че гърветата, цветята и всичко живо носят душа, както хората. Никога не забравяй, че когато нараняваш или унищожаваш растение, нараняваш и унищожаваш един живот. Ти не би ли плакал, ако някоя зла ръка ти причини болка, нанасяйки ти кървава рана!“ Тя ми каза и още нещо, което по-късно намери място в моите философски занимания и в голяма степен предопредели моите изкушения, които намериха отражение в многобройните ми публикации, посветени на екологията и устойчивото развитие. И досега в мен дълбоко е вгnezдено убеждението, че да унищожаваш гората, е равносилно на унищожаване на условията за живот. Много цивилизации са изчезнали безследно в резултат на тоталното обезлесяване. В условията на съвременната покварена цивилизация нищо не застрашава живота на човечеството повече, отколкото опустошаването на зеления фон на планетата. Ако има апокалипсис, то непременно ще бъде резултат от тоталното обезлесяване на планетата. Това е убеждението, което отстоявам неотстъпно в цялото си творчество.

- Зная, че обичате да садите цветя и гървета и да се грижите за тях. Това душевна необходимост и емоционален заряд с дълбок философски смисъл ли е за Вас?

- Трябва да призная, че липсата на гървета в моето непосредствено обкръжение ми причинява дълбока душевна болка и празнота. Този начин на възприемане на зелената вселена, настанила се върху нашата планета, нося в себе си още от люлката и майчино мляко. Това е причината, когато се преместя да живея за по-продължително време, да започвам със залесяване на околното пространство. Вече 35 години живея в София. Когато се настаних в новото жилище от новопостроен блок в ж.к. „Мусагеница“, първата ми грижа беше да помоля приятелите ми от Кърджали и Ардино

да ми изпратят гървчета, характерни за нашия край. По начало имам слабост към брезата, липата, ореха, гъба и разноцветните градински храсти. Сега вече от всички страни на жилището сме обградени с високи гървета и разкошни цветни алеи, на които се радват внуците ми и ми помагат за тяхното поддържане.

- Вашият творчески път многократно се е прелитал с академик Николай Хайтов. Какво научихте и възприехте от него за горите и лесовъдската колегия?

- С Николай Хайтов бяхме близки приятели. Обръщаме се един към друг със „земляк“. Това ни сближаваше още повече. Хайтов по неповторим начин преживяваше и излъчваше тънката чувствителност на българската душа. Той възприемаше гората като велик дар на природата и смяташе, че посегателството върху нея е непостижим грях и тежко престъпление срещу корените на живота. Той живееше с мисълта, че е неразделна част от зеленото величие на вечния избор на живота за всички същества, и презираше хората, лишени от свято чувство към природата. За него гората беше неизчерпаем избор на вдъхновение за творчество. Беше убеден, че в него се оглежда тайната на Космоса, че чрез него живите същества се сродяват с Вселената. Ако лесовъдството за него беше професионалният смисъл на живота му, то любовта към гората е най-висшето доказателство за изтънчеността на неговия дух, което придаваше особен смисъл на писанията му.

- Бяхте в тесни приятелски отношения и с акад. Георги Близнаков? Бихте ли споделили впечатленията си от неговите възгледи за природата и състоянието на горите в съвременния свят?

- Николай Хайтов и Георги Близнаков бяха еднакво чувствителни към живата природа. Докато Хайтов възприемаше посланията на зеленото царство на вечността чрез езика на художествената словесност и пак чрез нея пресъздаваше неговия образ по неповторимо талантлив начин, акад. Близнаков чрез строгите закони на науката търсеше обяснението на магията на човешкото общуване с природата. Като учен той силно бе впечатлен от идеята за връзката между външната и вътрешната екология и смяташе, че външната екология е огледалото на вътрешната екология, т.е. екологията на духа. В своите писания наблягаше на необходимостта от възпитание на адекватна вътрешна нагласа у човека за хармонично взаимодействие с природната среда. Георги Близнаков е първият сред българските учени, който обърна внимание на необходимостта от разглеждане на екологичното възпитание в тясна връзка с устойчивото развитие. В това той виждаше повелята на живота - всяко поколение да живее с мисълта да остави след себе си на идните поколения един свят по-добър, по-чист, по-толерантен, по-красив и по-богат. Той обичаше общуването с гората и виждаше в нейната девственост и прелести вечния избор на здраве, продуктивност на духа и изтънченост на душата.

- Безпокоят ли Ви посегателствата върху горите и нихилистичното отношение на част от обществото към това общочовешко богатство?

- Според мен гората трябва да се възприема като свещен храм на благородството на човешкия дух. В нея не трябва да се влиза с покварени намерения. Тези, които

виждам в гората обект на комерчески изкушения, трябва да бъдат подложени на обществено разобличаване и строго правосъдие. Пример за това представлява един закон, приет в края на XIX век в Смолянско, в който се предвижда посегателството върху гората да бъде обявено за углавно престъпление. Убеден съм, че народ, лишан от свято отношение към гората, е обречен.

-Как възприемате и оценявате растителната защита и в частност лесозащитата от гледна точка на здравния статус на населението и екосистемите и социалната екология?

- В моите представи хората, посветили своята професионална и гражданска реализация на грижите за гората и борбата с нейните вредители, са охранители, спасители, лечители и приятели на гората. Това са хора с особена душевна нагласа, с каквато са надарени лекарите, учителите и родителите. Поради това в професията лесничей трябва да бъдат привлечени хора с дълбоко благородство на духа, хора, чувствителни към болката и страданията на всяко живо същество, хора с вродена нетърпимост към посегателството върху зеленото богатство на обществото. Посветилите се на тази професия трябва да имат специален граждански и правен статут, който им дава морална и законна легитимност в безкомпромисната борба с вредителите и нарушителите на целостта на горската екосистема. Гора-

та е природният гигант, който подхранва корените на живота върху нашата планета. Правата на този гигант трябва да стоят над всички останали привилегии, които корумпираното общество може да предостави на хора, които поставят личните си интереси и покварени удоволствия над интересите на живота.

- Какво бихте пожелали на българските лесовъди и всички работещи в горите?

- Тази професия е романтична, но и рискова. Това предполага да имате изтънчена чувствителност към прелестите на гората, но подкрепена с готовност за подвиг и саможертва, морална, професионална и гражданска смелост при защитата ѝ от нарушители на нейното вдъхновяващо величие. Искрено се гордея, че имам много приятели, които достойно възплащават романтичното начало на професията.

За мене бе чест да гостувам на страниците на авторитетния печатен орган на вашата професия - сп. „Гора“. И понеже разговаряме на 16 януари, празник на работещите в областта на растителната защита, възползвам се от случая да изразя моите дълбоки почитания към всички, които са се отдали на тази високоблагородна професия. Когато вие сте на поста си, гората се радва на по-голяма сигурност за своето бъдеще.

Разговора води доц. д-р Янчо НАЙДЕНОВ